

מהדורה למורה

הסרטון (קישור בלבד): <https://youtu.be/hdFzQ5R-9YY> · האתר האינטראקטיבי: <https://sigd-masa-shalem.sites.tab.bot>

מטרות

- להכיר את חג הסיגד: כ"ט בחשוון, 50 יום אחרי יום הכיפורים, חג של חידוש הברית ושל כיסופים לירושלים.
- להכיר בכבוד ובדיוק את סיפור המסע של יהודי אתיופיה דרך סודן ואת זיכרון הנספים.
- לפרש דימויים ומטפורות בשיר (מסע, חושך ואור, "כל סוף הוא התחלה").
- לחבר את השיר לערכים: כיסופים, אמונה, התמדה, זיכרון וקהילה – ולכלי חוסן: גש"ר מאח"ד, עש"ן ד"ק, מעש"ה.

מהלך שיעור (45 דקות)

זמן	שלב	מה עושים
5 דק'	פתיחה: ניבוי מן הכותרת	"מסע שלם" – בחירת מילים צפופות, ושאלה: מה זה מסע?
5 דק'	רקע קצר	קריאה משותפת של טקסט הרקע לפי הרמה. הנחיה רגישה לפני הצפייה.
6 דק'	צפייה מונחית	כרטיסי האזנה בזוגות/קבוצות, ואחריה בדיקת הניבוי.
12 דק'	עיבוד	פענוח דימויים + קולות ההורים (בחירה של אחד מהשניים).
12 דק'	יצירה	מפת המסע או מכתב מהמסע (לבחירת התלמידים).
5 דק'	סיכום	הדלקת נר בשביל הזיכרון + כרטיס יציאה.

הערות רגישות

- לפני הצפייה: מקדימים במשפט אחד שהשיר עוסק במסע שבו אנשים מתו בדרך, ושמותר להרגיש.
- תלמידים ממוצא אתיופי: לא מציבים אותם כ"מומחים" או כנציגי הקהילה ולא מבקשים מהם לספר. מזמינים בלבד – ומכבדים גם בחירה לשתוק. מומלץ לשוחח איתם (ואם אפשר עם

ההורים) לפני השיעור.

- ייתכן שבכיתה יש תלמידים שבני משפחתם נספו בדרך או שחוו אובדן אחר. מתאמים מראש עם היועצת, ונותנים אפשרות לצאת לרגע.
- מספרים את הסיפור כסיפור של אומץ, אמונה ונחישות – לא רק של סבל. נמנעים מהכללות ומסטריאוטיפים.
- מעגל השיתוף הוא רשות בלבד, עם זכות לוותר. לא מבקשים לשחק תפקיד של מוות או סבל.
- במכתב מהמסע אפשר לבחור תפקיד של תקווה (למשל ילד/ה שמחכה בירושלים).

תשובות – חט"ב

- ניבוי – ראו ביסודי. מיון: פנימי – בית ספר חדש, התגברות על פחד, השלמה עם פרידה; פיזי – מדבר, הר, מעבר לים.
 - קבוצות האזנה: טבע – גשמים, סערות, שקיעה, לילות, שמיים; דמויות – בן, אב, אם; אמונה – תפילות, אמונה בליבי, מבט אל השמיים, נגאל; עידוד – תזכור, תמשיך, אל תעצור, תרים את הראש, אל תביט לאחור, אל תוותר.
 - התאמה: לילות חשוכים-יאווש ופחד, האור-תקווה, מבט מורם-אמונה, כל סוף-התחלה חדשה.
 - כרטיס יציאה: האור מסמל תקווה ואמונה.
- כלי חוסן בשיעור: גש"ר מאח"ד (ערוצי התמודדות בשיר), עש"ן ד"ק ("גם אם נפלו הכוחות... אל תוותר" כדיבור עצמי), מעש"ה (ההורים כמגישי עזרה: "לצידי", "תמשיך").

יצרה: רות ראש בן ישי

שם:

כיתה:

תאריך:

חלק א' – לפני הצפייה

חג הסיגד חל בכ"ט בחשוון, 50 יום אחרי יום הכיפורים. משמעותו: חידוש הברית בין העם לאלוהים, וכיסופים (געגועים עמוקים) לירושלים. באתיופיה עלו בני הקהילה, לבושים לבן, להר גבוה. הם צמו, התפללו, והקסים קראו מן האורית (התורה בשפת הגעז). בסוף היום שברו את הצום בסעודת חג. בשנות ה-80 יצאו אלפי יהודים מאתיופיה ברגל לסודן – מסע של שבועות בהרים ובמדבר, ואחריו המתנה ממושכת במחנות. משם הגיעו לישראל, בין השאר במבצע משה (1984–1985). כ-4,000 מבני הקהילה נספו בדרך ובמחנות. יום הזיכרון לזכרם מצוין בכ"ח באייר, ביום ירושלים. השיר בסרטון מוקדש לזכרם.

לפני הצפייה: השיר נקרא "מסע שלם". בחרו 6 מילים שלדעתכם יופיעו בו, וכתבו משפט ניבוי: על מה השיר?

גשם ○ סערה ○ תפילה ○ אבא ○ אמא ○ ירושלים ○ אור ○ אמונה ○ שמיים ○
לילה ○ ים ○ מסיבה ○ מדבר ○ פחד ○ כדור ○ תקווה

מסע – בחוץ ובפנים

מסע יכול להיות מסע פיזי (דרך מקום למקום), ויכול להיות מסע פנימי (שינוי, התבגרות, התמודדות). הרבה פעמים שניהם קורים יחד: הדרך בחוץ משנה אותנו מבפנים.

מה פירוש המילה "שלם" בכותרת? מצאו לפחות שתי משמעויות.

מה ההבדל בין "מסע" ל"נסיעה"?

חלק ב' – תוך כדי צפייה

חלוקה לארבע קבוצות האזנה. כל קבוצה רושמת רק את מה שמוטל עליה, ובסוף משתפים. צפו בסרטון "מסע שלם" (המורה תקרין). סמנו ○ ליד כל משימה שהשלמתם.

○ קבוצת הטבע: רשמו כל מילה מעולם הטבע והזמן. ☁

קבוצת הדמויות: מי הדמויות בשיר? מה כל אחת אומרת או עושה?

קבוצת האמונה: רשמו מילים של אמונה ותפילה.

קבוצת העידוד: רשמו כל פועל בציווי או משפט עידוד.

חלק ג' – אחרי הצפייה

פענחו דימויים: לכל ציטוט – מה נאמר במפורש, ומה נרמז? כתבו קודם לבד, ורק אז פתחו את הצעת הפירוש.

מקרה לניתוח

"מסע שלם – מלא מכשולים" (מתוך השיר בסרטון)
מה שתי המשמעויות של "שלם"? איזו מהן חזקה יותר לדעתכם?

התאימו דימוי לרעיון

פריט	התאמה
לילות חשוכים	_____
האור	_____
מבט מורם	_____
כל סוף	_____

האב: תזכור · תמשיך אל תעצור · תרים את הראש · אל תביט לאחור
האם: אמא לביאה · יפה כמו השקיעה · לצידי בכל דרך

"תזכור" ו"אל תביט לאחור" – האם יש כאן סתירה? איך אפשר לזכור בלי להביט לאחור?

מפת המסע

תחנה	רגש	ערך	מחשבה שלי
כפר באתיופיה		כיסופים	
הדרך והמדבר		התמדה	
סודן – ההמתנה		זיכרון	
ירושלים		קהילה ואמונה	

לוח הערכים – סמנו את הערך שהכי חשוב לכם

כיסופים ✋ ○ אמונה 🙏 ○ התמדה 🦶 ○ זיכרון 🕯 ○ קהילה 🤝 ○

מכתב מהמסע

בחרו מי כותב/ת: נער/ה בן/בת 13 במסע / הורה שכותב לילד שנשאר מאחור / סב/תא שכותב/ת
לנכד/ה שייוולד בירושלים
פתיחות: אני כותב/ת לך בלילה, לאור המדורה... · אבא אמר לי היום "תזכור", ואני... · יש רגעים שבהם... ·
אני מבטיח/ה לך ש...
מחסן מילים: כיסופים · מכשולים · התמדה · זיכרון · אמונה · לביאה · אופק · צעד אחר צעד

בית או ברכה לירושלים: 4 שורות, עם דימוי אחד ומילה אחת מלוח הערכים.

----- גזרו כאן ----- ✂

כרטיס יציאה – מסע שלם 📄

שם: _____ כיתה: _____

מה מסמל "האור" בשורה "לילות חשוכים / מחפש את האור"?
○ תקווה ואמונה ○ שעות היום
מדורה במחנה ○ פנס בדרך

ערך אחד מלוח הערכים שמתחבר אליי – ולמה: _____

שאלה שנשארה לי: _____

איך אני מרגיש/ה: 😊 😐 😞 😔

יצרה: רות ראש בן ישי